

Not 58

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 22 december 2021 följande dom (mål nr 1208–1210-21).

Bakgrund

1. En myndighet ska på begäran av en annan myndighet lämna uppgifter som den förfogar över, om inte uppgifterna är sekretessbelagda eller det skulle hindra arbetets behöriga gång.

2. Uppsala Vatten och Avfall AB ansvarar för dricksvattenförsörjningen i Uppsala kommun. Efter att ha upptäckt förhöjda halter av ett förorenande ämne i grundvattnet väckte bolaget talan mot Försvarmakten om skadestånd. Enligt bolaget var föroreningen orsakad av att Försvarmakten hade övat brandsläckning med ett brandsläckningsskum som innehöll detta ämne.

3. Försvarmakten begärde att hos bolaget få ta del av vissa uppgifter rörande bl.a. provtagning av grundvattnet i Uppsalaåsen. Syftet var att Försvarmakten skulle kunna ta ställning till bolagets skadeståndsyrkande.

4. Bolaget beslutade att lämna vissa uppgifter till Försvarmakten men avslog begäran i övrigt. Bolaget hänvisade till att uppgifterna omfattades av den sekretessbestämmelse som gäller för uppgifter som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd och den som gäller för uppgifter som hänför sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer.

5. Försvarmakten överklagade besluten till Kammarrätten i Stockholm och anförde att eftersom uppgifterna kommer att omfattas av sekretess även hos Försvarmakten, så ska de lämnas ut.

6. Kammarrätten avslog överklagandena. Kammarrätten ansåg, även med beaktande av att uppgifterna skulle omfattas av sekretess hos Försvarmakten, att det med hänsyn till det uttalade syftet att använda uppgifterna i en skadeståndprocess fanns anledning att anta att de åtgärder som avses i bestämmelserna skulle motverkas om uppgifterna lämnades till Försvarmakten. Uppgifterna var därmed sekretessbelagda.

Yrkanden m.m.

7. *Försvarmakten* vidhåller sin begäran.

Skälen för avgörandet*Rättslig reglering m.m.*

8. Enligt 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska en myndighet på begäran av en annan myndighet lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång. Uppgiftsskyldigheten omfattar varje uppgift som myndigheten förfogar över, alltså inte bara uppgifter ur allmänna handlingar (prop. 1979/80:2 Del A s. 361).

9. I 18 kap. offentlighets- och sekretesslagen finns bestämmelser om sekretess till skydd för allmänna intressen.

10. Av 8 § 1 framgår att sekretess gäller för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd, om det kan

antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs och åtgärden avser byggnader eller andra anläggningar, lokaler eller inventarier.

11. Enligt 13 § gäller sekretess för uppgift som hänför sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer, planering och förberedelser inför sådana situationer eller hantering av sådana situationer, om det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs.

12. Av förarbetena till både 18 kap. 8 och 13 §§ framgår att bestämmelserna har utformats så att sekretessen följer med oavsett till vilken myndighet uppgifterna lämnas. Det framgår också att eftersom sekretessen kommer att gälla även hos en mottagande myndighet kan det inte antas att skyddsintresset för det allmänna motverkas om uppgiften lämnas till den mottagande myndigheten. Regeringen har vidare uttalat att det därmed inte behövs någon särskild sekretessbrytande bestämmelse myndigheterna emellan (prop. 2003/04:93 s. 82 f. och prop. 2004/05:5 s. 262 ff.).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Bestämmelsen i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen innebär alltså att myndigheterna är skyldiga att lämna uppgifter till varandra under förutsättning att uppgifterna inte är sekretessbelagda.

14. De i målen aktuella uppgifterna rör bl.a. provtagningar av grundvattnet i Uppsalaåsen. Högsta förvaltningsdomstolen bedömer att uppgifterna omfattas av sekretess enligt 18 kap. 8 § 1 och 13 § offentlighets- och sekretesslagen.

15. De aktuella sekretessbestämmelserna kommer att vara tillämpliga på uppgifterna även hos Försvarmakten. Det kan därför inte antas att ett utlämnande av uppgifterna till Försvarmakten skulle motverka bolagets säkerhets- eller bevakningsåtgärder avseende vattenanläggningen eller dess möjligheter att förebygga och hantera en fredstida krissituation. Uppgifterna är därmed inte sekretessbelagda i förhållande till Försvarmakten.

16. Bolaget är därmed skyldigt att lämna de uppgifter till Försvarmakten som Försvarmakten har begärt att få ta del av. Överklagandena ska därför bifallas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandena och beslutar att Uppsala Vatten och Avfall AB ska lämna de uppgifter till Försvarmakten som Försvarmakten har begärt att få ta del av.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten*, *Classon*, *Askersjö*, *Svahn Starrsjö* och *Rosén Andersson*. Föredragande var justitiesekreteraren Eva Zawiska-Önnertson.

Kammarrätten i Stockholm¹ (2021-02-05, *Schultzberg, Krüll och Ljunggren*):

Enligt 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) ska en myndighet på begäran av en annan myndighet lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång.

Uppsala Vatten har maskerat vissa uppgifter i de aktuella handlingarna med hänvisning till att uppgifterna omfattas av sekretess enligt 18 kap. 8 och 13 §§ OSL.

Av 18 kap. 8 § OSL framgår bl.a. att sekretess gäller för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd, om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs och åtgärden avser byggnader eller andra anläggningar, lokaler eller inventarier.

Enligt 18 kap. 13 § OSL gäller sekretess för uppgift som hänför sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer, planering och förberedelser inför sådana situationer eller hantering av sådana situationer, om det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs.

När bestämmelsen i 18 kap. 13 § OSL infördes i den dåvarande sekretesslagen (1980:100) anfördes i förarbetena följande. Den verksamhet som bedrivs i form av risk- och sårbarhetsanalyser för fredstida krishantering eller planering och förberedelser för hantering av sådana situationer syftar till att minska samhällets sårbarhet, bl.a. genom att öka myndigheternas förmåga att förutse och hantera sådana situationer. För att uppgifter i denna verksamhet inte ska kunna utnyttjas till angrepp mot myndigheter, enskilda eller samhället i stort är det i viss utsträckning nödvändigt att begränsa insynen i denna verksamhet. Handlingar som utarbetas vid genomförandet av risk- och sårbarhetsanalyserna kan komma att innehålla uppgifter som är känsliga ur säkerhetssynpunkt för verksamheter inom myndighetens ansvarsområde. Bestämmelsen bör således vara tillämplig på uppgifter som har insamlats eller producerats inom ramen för analys-, planerings- eller förberedelseverksamheten avseende fredstida kriser (prop. 2004/05:5 s. 259 f.).

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2009 ändrades bestämmelsen så att det framgår att även uppgifter som hänför sig till hanteringen av en fredstida kris omfattas. I förarbetena till ändringen anges följande. För uppgifter som uppkommer under hanteringsfasen av en kris bereder den aktuella bestämmelsen i sin nuvarande ordalydelse inte något skydd. Också uppgifter som uppkommer under denna fas kan emellertid också behöva skyddas, om ett röjande skulle motverka det förebyggande arbetet eller hanteringen av en kris (prop. 2008/09:152 s. 22).

Kammarrätten anser i likhet med Uppsala Vatten att sekretessbestämmelserna i 18 kap. 8 och 13 §§ OSL är tillämpliga på de uppgifter

¹ Kammarrättens överklagade avgöranden meddelades samma dag i tre separata domar. Skälen för avgörandena är likalydande (red. anm.).

som inte har lämnats ut. Även med beaktande av att uppgifterna skulle omfattas av sekretess hos Försvarmakten, anser kammarrätten att det med hänsyn till det uttalade syftet att använda uppgifterna i en skadeståndsprocess finns anledning att anta att de åtgärder som avses i bestämmelserna skulle motverkas om de begärda uppgifterna lämnades ut. Uppgifterna är därmed sekretessbelagda. Överklagandet ska därför avslås.

– Kammarrätten avslår överklagandet.